

ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM PRVNÍHO STUPNĚ

Eva Dobrovolná

Civilní právo procesní pro vyšší justiční úředníky II

Průběh řízení - přehled

- Zahájení řízení
- Příprava jednání
- Jednání
- Vynesení rozhodnutí

! Jakmile je řízení zahájeno, postupuje v něm soud i bez dalších návrhů tak, aby byla věc co nejrychleji projednána a rozhodnuta (§ 100 odst. 1 OSŘ)!

Zahájení řízení

- Sporné řízení – žaloba
- Nesporné řízení – návrh na zahájení řízení (některá nesporná řízení lze zahájit i bez návrhu)

Účinky zahájeného řízení

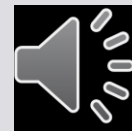
- Procesní

- Vznik překážky litispendence
- Zásada perpetuatio fori
- Zvolení si místní příslušnosti
- Povinnost soudu postupovat dále v řízení i bez činnosti stran

- Hmotněprávní

- Stavění běhu promlčecí lhůty

Postup soudu po doručení žaloby

- Rozvrh práce – určí soudce, kterému je věc přidělena
- Soud zkoumá, zda nemá žaloba vady, zda jsou splněny podmínky řízení, zda je zaplacen soudní poplatek - § OSŘ

Zkoumání vad podání

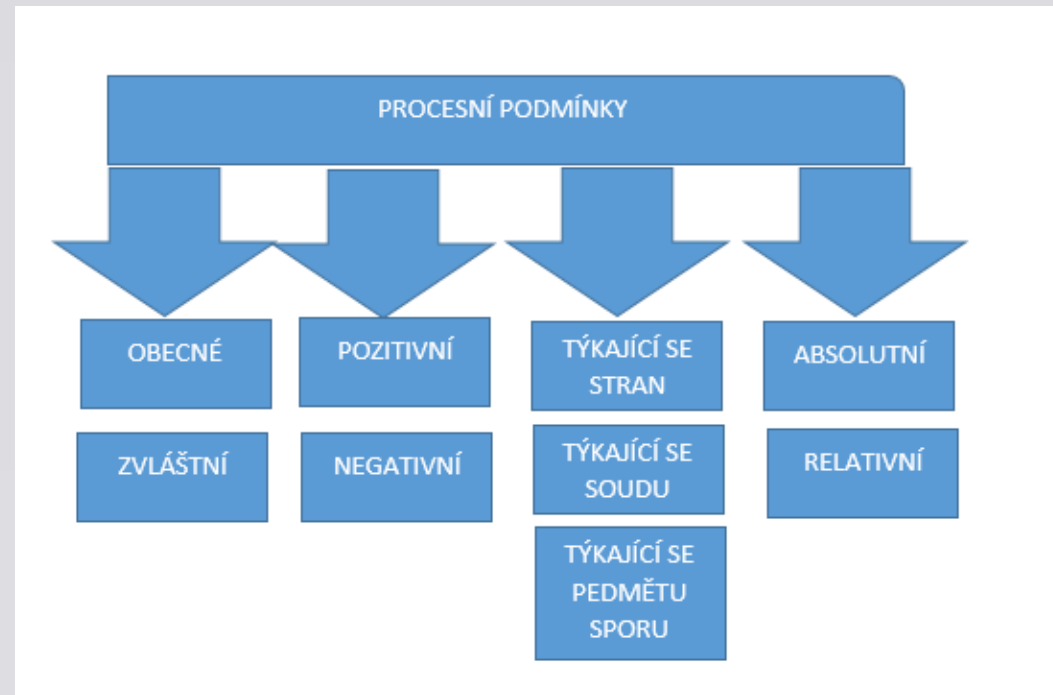
- V první řadě je zkoumáno, zda žaloba nemá vady
- Pokud ano – postup podle § 43 OSŘ
- Soud vyzve k odstranění vad a poučí, jak má být vada odstraněna
- Pokud není odstraněna, nutné rozlišit:
 - Vada neumožní další postup v řízení – odmítne usnesením
 - Vada umožní další postup v řízení – pokračuje a snaha o její odstranění

Zkoumání procesních podmínek

- Procesní podmínky- předpoklady formální povahy za jejichž splnění může soudu rozhodnout ve věci samé (meritorně)
- Nedostatky v procesních podmínkách jsou odstranitelné nebo neodstranitelné.
- Nedostatek v procesních podmínkách ve ustavení řízení
- Do procesních podmínek není možné řadit věcnou legitimaci
- Obecně jsou procesní podmínky zkoumány po celou dobu řízení (vyj. – např. místní příslušnost - § 105 OSŘ)

Procesní podmínky – přehled

Zaplacení soudního poplatku

- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích
- Pojem a předmět soudního poplatku
- Kdy je poplatek splatný?
- V jaké výši se poplatek hradí?
- Jak je možné poplatek zaplatit?
- Jak má soud postupovat v případě, že není poplatek zaplacen? – soud poplatek vyžve k zaplacení
- Jak lze na výzvu reagovat? Např. žádost o osvobození od soudního poplatku § 138 OSŘ
- Pokud není zaplacen – soud řízení zastaví (ve výzvě poučí)
- Lze i po zastavení řízení poplatek zaplatit?

Procesní povinnosti stran

- Povinnost tvrdit pro rozhodnutí věci významné skutečnosti
- Důkazní povinnost
- Povinnost dbát pokynů soudu (§ 101 odst. 1 OSŘ)

Objektivní žalobní kumulace

- Jde o spojení více nároků do jednoho řízení
- Podmínkou je účelnost takového postupu
- Ke společnému projednání věcí může dojít dispozičním úkolem žalobce, rozhodnutím soudu nebo přímo ze zákona
- Jsou-li v žalobě uvedeny věci, které se ke spojení nehodí, může soud některou věc vyloučit k samostatnému projednání (§ 112 odst. 2). V případě, že není možné spojení věcí, soud musí věc vyloučit k samostatnému projednání.

Příprava jednání

- Prostá výzva
- Kvalifikovaná výzva
- Přípravné jednání

! Cílem přípravy je to, aby bylo možné věc rozhodnout zpravidla při jediném jednání - § 111 OSŘ. 1 OSŘ!

- Upozornění na možnost využití mediace nebo sociálního poradenství
- Nařízení prvního setkání s mediátorem - § 100 odst. 2 OSŘ
- Vyžádání si zprávy o skutečnostech významných pro rozhodnutí - § 128 OSŘ
- Ustanovení znalce za podmínek § 127 OSŘ
- Zajištění provedení důkazů, provedení důkazů prostřednictvím dožádaného soudu
- Zjištění názoru Úřadu pro ochranu osobních údajů
- Jiná vhodná opatření (§ 114a OSŘ)

Prostá výzva

- § 114a odst. 2 písm. a):
- Soud žalovaného, popřípadě ostatní účastníky, kteří nepodali návrh na zahájení řízení, vyzve, aby se ve věci písemně vyjádřili a aby soudu předložili listinné důkazy, jichž se dovolávají, ledaže se takový postup jeví s ohledem na povahu věci neúčelným.
- S případným nereagováním může být spojena pouze pořádková pokuta.

Kvalifikovaná výzva - § 114b OSŘ

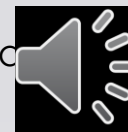

- Soud uloží žalovanému, aby se (pokud neuznává nárok) vyjádřil k věci písemně a uvedl rozhodující skutečnosti a připojil listinné důkazy

- Má formu usnesení, které může být obsaženo i ve výroku platebního rozkazu.
- Kvalifikovaná výzva musí být doručena do vlastních rukou!
- Soud zde určí lhůtu (min. 30 dnů od doručení usnesení).

- Musí zde již poučít o tom, že v případě nevyjádření se bude soud postupovat tak, jako by žalobce nárok uznal – možnost vydat rozsudek pro uznání - § 153a odst. 3 OSŘ.

- Nelze ve věcech, kde není možné uzavřít soudní smír
- Kvalifikovanou výzvu nelze vydat nebo doručit po přípravném jednání nebo po prvním jednání ve věci.

Náležitosti kvalifikované výzvy - graficky

Přípravné jednání

- Provedení přípravného jednání by však mělo být pravidlem!!
- Nejde o jednání v pravém slova smyslu
- Podmínky pro nařízení a provedení přípravného jednání
 - Nelze rozhodnout bez nařízení jednání
 - Jednání nebylo možné připravit postupem podle § 114a odst. 2 OSŘ tak, aby bylo možné věc rozhodnout při jediném jednání
 - Soud nepostupoval podle § 114b OSŘ
 - Takový postup se s ohledem na okolnosti nejeví neúčelným.
- K přípravnému jednání se předvolají účastníci a jejich zástupci, případně další osoby – předvolání musí být doručeno do vlastních rukou bez možnosti náhradního doručení (neplatí při doručování prostřednictvím veřejné datové sítě) alespoň 20 dní předem!
- Na přípravném jednání soud zejména:
 - Objasní naplnění podmínek řízení
 - Pokusí se o smírné řešení věci
 - Vyzve účastníky ke splnění svých procesních povinností
- Nedostaví-li se žalovaný – má se za to, že uznává nárok – možnost vydat rozsudek pro uznání (o tomto následku musí být poučen v předvolání k přípravnému jednání)

Koncentrace řízení

- Novelou č. 7/2009 zavedeny prvky koncentrace v současné podobě
- Koncentrace řízení omezuje účastníky v možnosti tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhopat důkazy k jejich prokázání určitým časovým okamžikem.
- Slouží k urychlení řízení.
- Současná právní úprava stojí na tzv. konce řízení zákonné:
 - Účastníci ve sporném řízení musí tvrdit všechny skutečnosti a uvést důkazy
 - do konce přípravného jednání (popřípadě do konce lhůty dané soudem)
 - do konce prvního jednání (popřípadě do konce lhůty dané soudem)
- K pozdějším návrhům soud nepřihlédne (výjimky – nastaly po přípravném jednání, nemohl účastník bez své viny včas uvést..)
- Účastníci musí být soudem poučeni o koncentraci řízení!

Jednání

- Obecně nutné nařídit jednání
 - Jen výjimečně není třeba jednání nařizovat – srov. § 115a OSŘ
- Předvolání k jednání musí být účastníkům doručeno tak, aby měli dostatek času na přípravu, zpravidla deset dnů přede dnem, kdy se má jednání konat. Předvolání se doručuje do vlastních rukou s možností náhradního doručení.
- Jednání je veřejné (výjimky) - § 116 OSŘ
- Základní průběh jednání - § 118 OSŘ
 - Po zahájení jednání vyzve předseda senátu žalob, aby přednesl žalobu nebo sdělil její obsah a žalovaní, aby přednesl nebo sdělil obsah vyjádření k žalobě, případně žalovaného, který neučinil písemné podání, vyzve, aby se vyjádřil.
 - Je-li to potřebné, předseda senátu účastníky vyzve, aby svá tvrzení doplnili a aby navrhli k prokázání svých tvrzení důkazy
 - Předseda senátu následně sdělí výsledky přípravy jednání a uvede, která právně významná skutková tvrzení lze považovat za shodná a která zůstala sporná.
 - Předseda senátu uvede, které důkazy budou provedeny.
 - Další průběh určuje předseda senátu podle okolností případu.
 - Před skončením jednání je předseda senátu povinen účastníky poučit, že všechny rozhodné skutečnosti a důkazy musí být označeny dříve, než rozhodne ve věci – srov. § 119a odst. 1, § 118b.

Jednání II.

○ Odročení jednání

- Jen z důležitých důvodů, které musí být sděleny (§ 119 OSŘ).
- Účastníci musejí být předvoláni k dalšímu jednání nejméně pět dnů předem by měli dostatek času na přípravu
- Odročení jednání za účelem vyhlášení rozhodnutí je možné nejdéle na dobu deseti kalendářních dnů (§ 156 odst. 2 OSŘ).

○ Poučovací povinnost soudu

- Jeden ze základních pilířů práva na spravedlivý proces – předvídatelnost rozhodnutí
- § 5 OSŘ – obecná poučovací povinnost
- § 118a OSŘ – materiální vedení řízení
- Soud je povinen s ohledem na obsah poučení poskytnout poučení i účastníkovi zastoupenému advokátem - § 118a odst. 4 OSŘ

Děkuji za pozornost!

Eva.Dobrovolna@law.muni.cz